

Statens vegvesen

Høringsinstansene

☒

Behandlerenhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/innvalgsnr:
Kurt Ottesen - 22073334

Vår referanse:
2010/136164-021

Deres referanse:

Vår dato:
24.04.2013

Informasjon om høring - etablering av hjemmel for å kunne ilegge gebyr for manglende fremstilling av kjøretøy til hallkontroll

Etter samtykke fra Samferdselsdepartementet legger Vegdirektoratet med dette frem forslag til endringer i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 14 tredje ledd, forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) § 1-14 og forskrift 5. juli 2012 nr. 817 om godkjenning av bil og tilhenger til bil § 20.

Høringsnotatet omfatter forslag om etablering av regler som slår fast at manglende fremstilling av kjøretøy til bestilt time for hallkontroll, uten at denne på forhånd er avbestilt, skal gebyrlegges.

Detaljreguleringene av adgangen til å ilegge gebyr skal fremgå av henholdsvis kjøretøyforskriften § 1-14 og forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil § 20. For å kunne etablere reglene i disse forskriftene er det nødvendig å foreta en liten endring i vegtrafikkloven § 14, det vises her til nærmere redegjørelse nedenfor i pkt. 3. Som følge av at det er samme begrunnelse og hensyn som ligger til grunn for de foreslåtte lov- og forskriftsendringene, behandles begge deler samlet i dette notat.

2. Bakgrunnen for forslaget

Statens vegvesen har et betydelig antall kjøretøykontroller i hall. Før fremstilling av kjøretøy til kontroll bestilles time over telefon mellom kunden og Statens vegvesen. Hvert år i perioden 2009 – 2012 ble det gjennomført i overkant av 40 000 kontroller. Statens vegvesen erfarer at en del av de bestilte timene ikke blir benyttet av kunden, uten at vedkommende på forhånd har avbestilt timen. Tall fra Trondheim trafikkstasjon, som har ført nøyaktig statistikk på dette, viser at for månedene juni, juli og august 2012 var det 1 565 bestilte timer på lette kjøretøy, hvorav 151 ble stående ubenyttede som følge av at kunden ikke møtte. Dette utgjør da ca. 10 %.

Som følge av manglende tallmateriale på landsbasis, har Vegdirektoratet bedt Statens vegvesens regionskontorer om tilbakemelding på hvilke erfaringer de har i forhold til

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 Oslo

Telefon: 02030
Telefaks: 22 07 37 68
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Båtsfjordveien 18
9815 VADSØ
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

problemets omfang. Regionenes tilbakemeldinger indikerer at andelen ubenyttede bestilte timer for hallkontroll utgjør anslagsvis 10 til 30 %.

Innføring av gebyr har som formål å medvirke til at flere benytter de timene som er bestilt, og at kunder som ikke har mulighet til å møte eller ikke ønsker å møte til oppsatt time, avbestiller timen innen rimelig tid. Dette vil bedre utnyttelsen av den enkelte trafikkstasjons ressurser. Målet er å få færre kontrolltimer som står ubenyttet, noe som igjen kan bidra til en bedring av ventetidsproblematikken som flere trafikkstasjoner sliter med. Trafikkstasjonene vil også ha mulighet til å avsette den konkrete tiden til annet trafiksikkerhetsarbeid.

Vegdirektoratet har vurdert om det bør kunne ilegges gebyr for manglende fremstilling av kjøretøy til kontroller som i utgangspunktet er gratis. Dette gjelder blant annet kontroller for ADR-godkjenning av kjøretøy, godkjenning av lære-/oppkjøringsvogner og godkjenning av kjøretøy til dyretransport. Gebyr i slike tilfeller vil ikke være kostnadsriktig da den aktuelle tjenesten i utgangspunktet tilbys uten omkostninger for brukeren, og illeggelse av gebyr ville dermed i stedet fremstå som en «straff». Hensynet til en effektiv ressursutnyttelse vil alene ikke kunne begrunne gebyr i slike tilfeller. Det er således ikke aktuelt med innføring av gebyr for manglende oppmøte til kontroller som er gratis.

Vegdirektoratet har også vurdert hvorvidt det bør foretas en endring av vegtrafikkloven § 19, slik at manglende fremstilling av kjøretøy til kontroll der det gjennomføres en overprøving av periodisk kjøretøykontroll (PKK), kan belastes med et gebyr. Dette er en kontroll eieren kan be om dersom han/hun er misfornøyd med kontrollen hos PKK-organet. Det er imidlertid svært få slike kontroller og Statens vegvesens tap som følge av manglende oppmøte er svært lite. Eneste grunnen til å gebyrlegge manglende oppmøte i disse tilfellene må være et likhetsprinsipp. Vegdirektoratet er av den oppfatning at det bare bør innføres gebyr i de tilfellene manglende fremstilling er av et slikt omfang at det går på bekostning av vegvesenets tilbud til kundene. Som følge av at manglende fremstilling av kjøretøy til kontroller hjemlet i § 19 er et minimalt problem, kan ikke Vegdirektoratet se at det foreligger sterke nok argumenter til å innføre gebyr i disse tilfellene. Vi kan ikke se at likhetsprinsippet alene gjør seg sterkt nok til å begrunne en endring på dette området.

3. Gjeldende rett

Vegtrafikkloven § 14 tredje ledd gir, slik den nå fremstår, kun adgang for departementet til å bestemme at det skal kreves gebyr «for godkjenning». Detaljregulering av utstedelse av gebyr ved godkjenning fremkommer i kjøretøyforskriften § 1-14 og forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil § 20. I praksis er det lagt til grunn at det kan kreves gebyr når kjøretøyet *fremstilles* for godkjenning, uavhengig av om det faktisk blir godkjent eller ikke.

Vegtrafikkloven § 14 gir ikke anledning til å forskriftsfeste illeggelse av gebyr for manglende fremstilling av kjøretøy til bestilt time for godkjenning.

Vegtrafikkloven § 14 tredje ledd:

Departementet kan bestemme at det for godkjenning som nevnt i første eller annet ledd skal betales gebyr.

Kjøretøyforskriften § 1-14 pkt. 1.1, 1.2 og 2.4

- 1.1 *For enkeltgodkjenning og nasjonal typegodkjenning av kjøretøyer, jf. kap. 6 og 7, herunder etterkontroll, skal det betales gebyr etter satser som nevnt i nr. 3.*
- 1.2 *Gebyrplikten gjelder bare godkjenning av kjøretøy foretatt av Statens vegvesen.*
- 2.4 *Det skal betales gebyr for hvert enkelt kjøretøy som fremstilles for godkjenning.*

Forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil § 20 første og annet ledd:

For

- *enkeltdokkjenning av bil og tilhenger til bil (ny eller bruktimportert),*
- *godkjenning av endret eller reparert/ombygd/oppbygd kjøretøy når dette kreves etter § 17,*
- *nasjonal typegodkjenning og*
- *EF-typegodkjenning, skal det betales gebyr etter disse regler.*

Det skal ikke betales gebyr for klagebehandling. Det betales heller ikke gebyr for identitetssjekk eller stikkprøvekontroll av bruktimportert EF-typegodkjent bil og tilhenger til bil (jf. § 10).

Bakgrunnen for bestemmelsen i vegtrafikkloven § 14 tredje ledd fremgår av endringsforslag til vegtrafikkloven i Ot.prp. 46 (1994-1995). Herfra siteres fra side 2 og 3:

I utkastet til *nytt tredje ledd* foreslås inntatt hjemmel for regler om gebyr ved godkjenning og typegodkjenning av kjøretøyer og deler og utstyr til kjøretøyer. Ved typegodkjenning i samsvar med EØS-avtalen vil et kjøretøy typegodkjent i et EØS-land være å anse som typegodkjent også i de andre EØS-landene, på samme måte som ved godkjenning av deler og utstyr. EØS-typegodkjenning av kjøretøy vil i starten virke som et alternativ til nasjonal typegodkjenning etter dagens regler, men vil etter hvert bli obligatorisk. For kjøretøyer med tillatt totalvekt på 3500 kg eller mindre, blir EØS-godkjenningen obligatorisk fra 1996.

Til nå har typegodkjenning vært gratis i Norge. I EU's medlemsland er det innført gebyr for typegodkjenning. Fordi EØS-typegodkjenning gir kjøretøyet adgang til markedene i alle land innenfor EØS-området synes det rimelig at den som ønsker slik godkjenning også dekker kostnadene ved denne. Samferdselsdepartementet foreslår derfor at det også i Norge innføres gebyr for slik godkjenning.

...

Den foreslåtte hjemmel for gebyr ved typegodkjenning gir også hjemmel til regler om gebyr ved enkeltvis godkjenning av kjøretøyer og deler og utstyr til kjøretøyer. Hvorvidt Samferdselsdepartementet vil innføre slike gebyr vil være avhengig av antallet søknader om godkjenning av deler og utstyr fra de øvrige land i EØS-området.

4. Nærmere om forslaget

Forslaget til endringer i vegtrafikkloven innebærer at man etablerer en bestemmelse som gir departementet adgang til å bestemme at det skal kunne ilegges gebyr også for manglende

fremstilling av kjøretøy til hallkontroll. De foreslåtte endringene i de to forskriftene inneholder detaljreguleringer for utstedelse av gebyr.

Forslaget til ny forskriftstekst inneholder bestemmelser som gir adgang til å ilegge gebyr dersom en kunde som har bestilt time for hallkontroll, unnlater å fremstille kjøretøyet og heller ikke har avbestilt timen senest nest siste virkedag før dato for bestilt time. Gebyret må være betalt før ny kontrolltime kan bestilles. Selv om fristen for avbestilling er utløpt, kan gebyr for manglende fremstilling frafalles av Regionvegkontoret dersom det fremlegges helseattest eller dokumentasjon for andre forhold som gjør det rimelig å frafalle gebyret.

De typer godkjenninger som vil bli omfattet av et gebyr for manglende fremstilling fremkommer av kjøretøyforskriften § 1-14 nr. 2.1 og forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil § 20 første ledd. Dette innebærer kontroll i forbindelse med godkjenning av bruktimportert kjøretøy som ikke har EF-typegodkjenning, enkeltgodkjenning av kjøretøy hvor det ikke foreligger typegodkjenning, ny godkjenning av endret eller reparert/ombygd/oppbygd kjøretøy og nasjonal typegodkjenning av kjøretøyer. Dersom det skulle bli innført EF-typegodkjenning av kjøretøy i Norge, vil også dette omfattes.

Vegdirektoratet har i forslaget til nytt annet punktum i vegtrafikkloven § 14 tredje ledd benyttet ordlyden «manglende fremstilling av kjøretøy til hallkontroll». Dette innebærer en forskjell i forhold til eksisterende § 14 tredje ledd som gir adgang til å gebyrlegge «godkjenning». Det er imidlertid tidligere i dette notatet redegjort for at «godkjenning» i § 14 tredje ledd er forstått som selve fremstillingen av kjøretøyet for å forsøke å få det godkjent. At vi nå foreslår å bruke ordet «hallkontroll» medfører følgelig ikke noen endring i bestemmelsens virkeområde, men heller at vi anser «hallkontroll» som et mer presist begrep enn «godkjenning».

I vurderingen av om gebyr bør innføres, er det naturlig å se til områder der dette er gjort tidligere. På førerkortområdet ble det i *forskrift om førerkort m.m. av 19. januar 2004 nr. 298* innført gebyr for manglende oppmøte til bestilt førerprøve (§ 14-2). Forskriften trådte i kraft 1. mars 2004. Bakgrunnen for innføring av bestemmelsen var nettopp at flere kandidater til førerprøven bestilte timer uten å benytte disse. Dette medførte at det oppsto mye ”dødtid” i forbindelse med avvikling av førerprøvene. Bestemmelsen gjennomgikk en mindre endring med virkning fra 1. januar 2010 ved at gebyret kunne ilegges dersom brukeren *ikke gjennomførte* førerprøven. Frem til da hadde det vært noe tvil om gebyret kunne ilegges dersom brukeren møtte opp, men ikke gjennomførte prøven. Vegdirektoratet mener at ordlyden «manglende fremstilling» i den foreslåtte endringen av vegtrafikkloven vil sørge for at ikke bare manglende oppmøte, men også manglende gjennomføring av kontrollen omfattes.

Endringen i førerkortforskriften i 2004 har resultert i en atferdsendring blant brukerne og man kan se en betydelig nedgang i antall timer der kunden ikke har møtt uten å ha avbestilt timen. Oversikten nedenfor viser antall fullførte førerprøver og antall som ikke har møtt i årene 2002 til 2006. Innføring av gebyr for manglende gjennomføring av bestilt førerprøve har med andre ord hatt god effekt, og det er nå et begrenset antall som ikke gjennomfører prøven.

Klasse	År 2002		2003		2004		2005		2006	
	AntallFullført	AntallIkkeMøtt	AntallFullført	AntallIkkeMøtt	AntallFullført	AntallIkkeMøtt	AntallFullført	AntallIkkeMøtt	AntallFullført	AntallIkkeMøtt
A	8355	361	6933	296	6719	150	4352	110	4640	72
B	74968	3361	77067	2263	75751	1217	85005	1349	64028	1065
C	5559	173	5738	152	5826	91	4731	67	4436	62
CE	3332	96	3611	102	3368	58	3259	65	2301	36

Vegdirektoratet har som mål at den samme atferdsendring vil skje ved innføring av gebyr for manglende fremstilling av kjøretøy til bestilt time for hallkontroll. Som det fremgår av statistikken ovenfor var problemet på førerkortområdet mindre enn 5 %. Dette til tross så ble det innført en gebyrhjemmel for manglende gjennomføring. Dersom man legger inn en «sikkerhetsmargin» i det tallmaterialet/erfaringene man har i forhold til manglende oppmøte til bestilte timer for hallkontroll, er det ingen grunn til å tro at problemet er mindre på dette området enn på førerkortområdet.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er i henhold til Finansdepartementets retningslinjer en forutsetning ved fastsettelse av gebyrer at de er kostnadsriktige. Gebyret skal med andre ord gjenspeile de faktiske kostnadene tjenesteyteren har knyttet til det å tilby den aktuelle tjenesten. Prinsippet om kostnadsriktighet tilsier at gebyr for manglende oppmøte til hallkontroll bør være på samme nivå som gebyr for godkjenning av kjøretøy. At den avsatte tiden til hallkontroll unntaksvis kan benyttes til andre oppgaver, slik at det reelle inntektstapet for Statens vegvesen reduseres noe, endrer ikke dette. Det er en tilsvarende vurdering som er lagt til grunn når det gjelder gebyr for manglende gjennomføring av bestilt time til førerprøve, jf. førerkortforskriften § 14-2 annet ledd.

Det er vanskelig å angi hvor stor den preventive effekten av å etablere gebyret vil være, og følgelig også hvor store inntektene dermed blir. Sannsynligvis vil inntektene avta etter hvert som gebyret blir tatt i bruk. Utstedelse av og oppfølging av gebyret vil på den annen side nødvendigvis føre til noe ekstra administrativt arbeid, men dette antas å bli veid opp av de positive effektene av at færre timer blir stående ubenyttede.

6. Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes merknader til forslaget innen **9. august 2013**.

Høringsbrevet samt vedlegg vil bli gjort tilgjengelig på www.vegvesen.no. Eventuelle kommentarer kan sendes pr. brev eller e-post til: firmapost@vegvesen.no

Interne mottakere:

0.Postmottak øst
0.Postmottak sør
0.Postmottak vest
0.Postmottak midt
0.Postmottak nord